

WSTĘP

Dynamika zmian zachodzących we współczesnym otoczeniu, w tym postępująca globalizacja, informatyzacja i cyfryzacja, szybki postęp techniczno-technologiczny i związany z tym coraz krótszy cykl życia produktów, nacisk na innowacyjność i szybką adaptację do nowych potrzeb nabywców kształtują nową rzeczywistość – Smart World. Stworzenie inteligentnej przyszłości wymaga znacznie więcej niż tylko inteligentnych gadżetów, zaawansowanych technologii, strategii konwergencji i wsparcia rządu. Wymaga ono także specyficznych dla epoki wiedzy, strategii i modeli biznesu, kompetencji menedżerskich i pracowniczych oraz szerokiego wykorzystania sztucznej inteligencji, Internetu rzeczy czy nowoczesnych systemów cyber-fizycznych.

Aktualność i złożoność niniejszej problematyki stały się przesłanką do zorganizowania przez Instytut Zarządzania Politechniki Łódzkiej, pod patronatem Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk, Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Zarządzanie rozwojem organizacji”, którą poświęcono właśnie zagadnieniom związanym z zarządzaniem organizacjami w warunkach wymagań i wyzwań Smart World. Artykuły zamieszczone w tym numerze Kwartalnika nawiązują do niniejszej tematyki, obrazując jednocześnie wielość i różnorodność problemów z nią związanych. Przedstawiamy w nim teksty w języku polskim i angielskim, zarówno o charakterze bardziej ogólnym, przeglądowym czy teoretycznym, jak i artykuły prezentujące wyniki badań empirycznych.

Numer otwiera opracowanie przeglądowe Jakuba Swachy pt. *Ewolucja tematyki badań z zakresu nauk o zarządzaniu w Polsce w latach 1990–2021 na podstawie publikacji Przeglądu Organizacji*. Autor, bazując na metadanych 3217 artykułów opublikowanych w ostatnich 32 latach, przedstawił, jak zmieniła się tematyka badań nauk o zarządzaniu, zauważając, że w ostatnich latach najczęściej podejmowano problemy związane z technologią informacyjną.

* **Agnieszka Zakrzewska-Bielawska, prof. dr hab.** – dziekan Wydziału Organizacji i Zarządzania, Politechnika Łódzka.

** **Jarosław Karpacz, prof. dr hab.** – redaktor naczelny czasopisma *Organizacja i Kierowanie*, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Kolejne cztery artykuły poświęcono problemom strategicznym. Piotr Walenty-nowicz w opracowaniu pt. *Continuous improvement jako rekomendowana strategia rozwoju przedsiębiorstwa we współczesnych uwarunkowaniach rynkowych* przedstawił założenia koncepcji continuous improvement, jako systemu mającego ułatwić przedsiębiorstwom funkcjonowanie we współczesnych, turboturbulentnych warunkach rynkowych, i której wdrożenie przynosi organizacjom wiele korzyści, w tym poprawę konkurencyjności. Karol Marek Klimczak, Jan Makary Fryczak oraz Artur Kaużyński w artykule pt. *Cyfryzacja jako zmiana strategiczna w polskich spółkach giełdowych* podjęli się próby opracowania definicji cyfryzacji i transformacji cyfrowej. Wykorzystując wyniki komputerowej analizy tekstu sprawozdań spółek giełdowych, określili pola badań nad cyfryzacją w zarządzaniu. Uwarunkowania skutecznego wdrażania strategii w warunkach niepewności są przedmiotem rozważań Elżbiety Urbanowskiej-Sojkin w artykule pt. *Kolonizacja ryzyka wdrażania strategii w przedsiębiorstwach*. Badaczka zwraca uwagę, że podstawowym elementem wdrażania strategii w przedsiębiorstwie w takich niepewnych warunkach są zasoby i ich konfiguracja, a także wspomaganie informacyjne i motywacja kadry. Z kolei ograniczenia możliwości implementacji Smart World z perspektywy modeli biznesu przedstawił Stefan Chabiera w opracowaniu zatytułowanym *Ograniczenia modeli biznesu MŚP w kontekście Smart World*. Wykorzystując wyniki badań jakościowych, autor wskazał na potencjalne zmiany w konstrukcjach modeli biznesu małych i średnich przedsiębiorstw, będących efektem rozwoju technologii informatycznych.

Następnych pięć artykułów dotyczy problemu kompetencji menedżerskich, zaangażowania pracowników i pracy zespołowej. Katarzyna Prokopowicz w opracowaniu pt. *Kompetencje menedżerskie w rozwoju organizacji Smart* wskazuje, że od współczesnych i przyszłych menedżerów wymagać się będzie umiejętności zarządzania w środowiskach silnie technologiczowanych, co oznacza wzrost znaczenia technologicznego wymiaru istniejących już kompetencji oraz rozwój kompetencji interpersonalnych, zwłaszcza w komunikacji człowiek–maszyna. Bogdan Nogalski i Przemysław Niewiadomski w artykule pt. *Nawyki przedsiębiorczych menedżerów w opinii respondentów z sektora technicznych środków transportu rolniczego* zdefiniowali kluczowe – z punktu widzenia przedsiębiorczości menedżerskiej – nawyki. Na podstawie wyników badań, określili przedsiębiorczego menedżera jako osobę cechującą się m.in. wiarą we własne możliwości, poczuciem własnej wartości, łatwością komunikacji i zdolnością do kreowania i urzeczywistniania marzeń. W tym nurcie badań jest także opracowanie Moniki Stelmaszczyk pt. *Inteligentne innowacje w branży IT. Perspektywa dynamicznych zdolności menedżerskich*. Badaczka dowiodła, że umiejętność najwyższej kadry kierowniczej do czerpania korzyści z członkostwa w sieciach interpersonalnych powiązań biznesowych nie wystarczy do tworzenia inteligentnych innowacji w branży IT, a potrzebne są tu menedżerskie zdolności poznawcze. Z kolei opracowanie Moniki Pec i Dagmary Lewickiej pt. *Zaangażowanie*

pracownicze a przywiązanie organizacyjne – próba usystematyzowania pojęć miało na celu określenie relacji pomiędzy zaangażowaniem pracowniczym i przywiązaniem organizacyjnym ze względu na specyfikę i cechy charakterystyczne tych pojęć, ich elementy składowe i teorie wyjaśniające, co przyczyniło się do lepszego zrozumienia postaw wobec pracy i organizacji współczesnych pracowników.

Kolejne dwa opracowania poświęcono transformacji technologicznej. Paula Py- płacz i Janusz Sasak w artykule pt. *RPA jako narzędzie automatyzacji i optymalizacji procesów* omówili narzędzie z zakresu zrobotyzowanej automatyzacji procesów, tj. Robotic Process Automation (RPA). Autorzy przedstawili także jego zastosowanie w wybranym podmiocie i określili możliwości oraz potencjalne zastosowania rozwiązań automatyzujących biznesowe procesy w małych podmiotach. Z kolei Edyta Bielińska-Dusza w opracowaniu pt. *Transformacja technologiczna przedsiębiorstw jako skutek zastosowania sztucznej inteligencji* omówiła nie tylko okres transformacji technologicznej przedsiębiorstw będący skutkiem wdrażania sztucznej inteligencji, ale także rozpoznała czynniki i bariery ograniczające jej rozwój i implementację.

W następnym artykule pt. *Korzyści osiągnięte przez oferenta ze współdziałania z nabywcami finalnymi a środowisko współdziałania – perspektywa nabywców* Agnieszka Izabela Baruk zauważa, że mimo iż czwarta rewolucja przemysłowa zachęca do wykorzystywania cyfrowych rozwiązań, w tym budowania relacji w świecie wirtualnym, menedżerowie nie powinni zapominać o równoległym wykorzystywaniu pozainternetowych form komunikowania się z nabywcami finalnymi. Najskuteczniejszym zaś rozwiązaniem jest współdziałanie w obu tych środowiskach.

W ostatniej części zamieszczono dwa opracowania poświęcone kształceniu w nowych uwarunkowaniach. Iwona Chomiak-Orsa wraz z Klaudią Smoląg w artykule pt. *E-learning w czasie pandemii COVID-19: pozytywne aspekty i bariery zdalnej nauki z perspektywy studentów* zidentyfikowały istotne dla studentów bariery i możliwości wynikające ze zdalnych procesów dydaktycznych. Z kolei Janusz Czekaj, Małgorzata Tyrańska i Bernard Ziębicki w opracowaniu pt. *Oczekiwania pracodawców dotyczące kompetencji cyfrowych absolwentów uczelni ekonomicznych* zaprezentowali wyniki badań dotyczących identyfikacji oczekiwań rynku pracy w zakresie kompetencji cyfrowych absolwentów uczelni ekonomicznych, na podstawie analizy tekstowej ogłoszeń o pracę.

Artykuły przedstawione w tym wydaniu Kwartalnika obrazują różnorodność problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji w świecie Smart. Autorzy wyrażają nadzieję, że stanowiąc one będą inspiracją do dalszych dyskusji i poszukiwań naukowo-badawczych.

Życzymy przyjemnej lektury.